

PIJAĆ (70) *vb impf*

a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie).

inf pijać (9). ◇ *praes 3 sg m* piją (13). ◇ *2 pl* pijacie (2). ◇ *3 pl* pijają (7). ◇ *praet 2 sg m* -ś pijął (1). ◇ *3 sg m* pijął (20). *f* pijała (1). *n* pijało (1). ◇ *1 pl m pers* -chmy pijali (2) *BibRadz*, *WujNT*, pijalismy (1) *KochPij*. ◇ *3 pl m pers* pijali (6). ◇ *fut 1 sg m* pijać będę (1). ◇ *3 pl m pers* będą pijali (1). ◇ *imp 2 sg* pij(a)j (1). ◇ *con 2 pl m pers* byście pijali (1). ◇ *3 pl m pers* by pijali (2). ◇ *impers praet* pijano (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Iter. od „pic”: spożywać napoje; *bibere Vulg*, *Mącz*, *PolAnt*, *Modrz*, *Cn*; *potitare Cn* (70) : *LibMal* 1544/86v; [*Król Kalekucki*] nie pija też dotknąwszy się wargami naczynia/ ále zawieszony ma Kubek iáko ántwes/ leie sobie w gębę potrofze. *BielKron* 453v.

pijać co (39): *KrowObr* 226; *Pirweys* pijał gorzałkę/ dziś żuwkę gotuią *RejWiz* 60v; *Leop Num* 6/3, *Iudith* 12/20; *OrzRozm* M4; Nie pijał nigdy winá/ iedno bárzo máło *RejZwierz* 30v; *Káplanom* theż było przykazano/ áby winá y żadney rzeczy którą się vpić może nie pijáli *BielKron* 36v, 6, 320, 387, 397v, 453v, 465v; *Galactopota*, Który mlieko piya. *Mącz* 141d, 1d, 173d, 219a, 442d; *BielSat* C, D3v; *Pánie* dobre wino v mnie/ [...] *Wiem* że ie pijacie rádzi. *RejZwierc* 235v, 252; *BudBib Esth* 14/16; *A* ták wżytkie rády y fpráwy/ máią być odłożone do tąd/ [...] nieináczezy iáko wodá mętna/ ktorey póspolicie niepijáią áż się vftoi *ModrzBaz* 8, 113v; *SkarŻyw* 46, 142; *Winá/ Piwá* nie pijał ták zázwdy żył trzeżwo *StryjKron* 567, 607; *WerGośc* 242; (*nagł*) *O* dłużnym. (–) *Nie* frymárczyłbych ia z tym ná fwobodę/ *Choć* to ón wino pija/ á ia wodę. *PudłFr* 19; *Piwo* á *miod* pijáli/ o wino nie dbáli *BielRozm* 29 [*idem BielSat* D3v], 29; *Calep* 9a, 559b; *GostGosp* 110; *Obyczáiem* *Tátárow* piefkich też džiałáią/ *Co* mocz/ y krew/ y mleko kobyłe piiaią. *KmitaSpit* A2v; *SkarKaz* 121b; *Onże* pochlebcá vczy nošić wino śmieie; *Choćia* go nie piiano przedtym/ *procz* w košciele. *KlonWor* 56.

pijać z czego (5): *HistJóz* D2; *Zlefcie* vczynili zá dobrodzyeyftwo páńskie/ on was czeftował/ á wyfcie mu kubek vkrádli s ktorego sam pija y wiezdzyby czyni. *BielKron* 17v; *Ampulla* ad mensam, *Słuźebne* naczynie/ w którym wodę miewáya/ *Wánienká/ Też* kruz y czaszá z ktorey piyáya. *Mącz* 8c, 32a; *RejZwierc* 53v.

W charakterystycznych połączeniach: *pijać* *cokolwiek*, *miod* (2), *mleko* (2), *mocz*, *piwo* (8), *rzecz*, *którą* *się* *upić* *może*, *wino* (18), *wodę* (3).

Szereg: »(i) jadać i (a, także też) pijać« (3): *Pan Krytus* [...] w piątki chleb pokropiony popiołem iadał/ á wodę pijał *OrzRozm* M4; *CzechEp* 185; *Rej ftáry/* [...] *rad* iadał potráwy trefne/ także też rzadko pijał piwo dobre *WerGośc* 242.

Przen (2) :

pijać z czego (1): *Vyźrzał* v dziewczki w polu boflą nogę. *Niechodź* (powiáda) bez bótów/ ma rádá/ *Bo* máćierzyzná ták zwietrzeie rádá. *Láfkawy* pánie/ *nic* iéy to niewádzi/ *Chybá* žebyście pijáli z niéy rádzi. *KochFr* 15.

Fraza peryfr. »ktorzy strumień Tybrowy pijają« = *Włosi* (1): *Mnie* *Niemiec/ y* waleczny *Hiłzpan/* *mnie* poznáią/ *Którzy* głęboki *ftrumién* Tybrowy pijáią. *KochPieś* 55.

α. *W szeregu*: »jadać, (i) pijać« = *spożywać posiłki, ucztować w czyimś towarzystwie; manducare et bibere PolAnt, Vulg* [w tym: z *kim* (3), *przed kim* (2)] (5) : *Tedy* *poczniecie* *mowić/* *Iadálíchmy*

przed thobą y piiáli y vczyłeś na vlicach nálznych. *BibRadz Luc 13/26*; Potym náftály cżáfy/ gdy Biłkupowie/ [...] więcey fię poczęli kochác wtych coby im ku myśli mowili: coby z nimi łpolnie iadáli/ pijáli/ igráli/ coby im zwodzili *ModrzBaz 133v*; *CzechEp 14*; Przeczże z Celniki y z grzeźzniki iadaćie y pijaćie? *WujNT Luc 5/30, Luc 13/26*.

a. *Przyjmować lekarstwa [w tym: co (3)] (4)* : Żołądek zraniony/ Khrowie mleko pijać: vlecza/ y włzytki gryzienia żołądkowe/ [...] vzdrawia. *FalZioł IV 5b*; W takiey niemoczy wodka wołowe⁸⁰ ięzyku iest barzo dobra pijać *FalZioł V 76v, I 45a*.

W połączeniu z określeniem sposobu i pory spożywania napoju (1): warz ie [*nasienie opichowe*] w winie łtrochą oczthu/ aż do połowicze, á potym przecedziwłzy oczukruy/ á pijay ciepło poranu y wieczor *FalZioł I 16a*.

b. *Spożywać napoje alkoholowe, zwykle w czasie uczty [w tym: bez dopełnienia bliźszego (10)] (12)* : Malo ten thczie wieczey pija Też tak mądry iako y ia. *RejKup h8v*; Miałem Plebaná we wśi łwey/ [...] przez pułnocy pijał/ názáiutrz potym záfy Młzá ráno miewał *OrzRozm H2v*; Rozmáitých áńszlakow dziwnie vzywáią/ Lecż pewnie do trzecich kur nigdy nie pijáią. *RejZwierc 242*; *KochFr 114*; Y ten cię [*dzbanie*] nie minie/ Choć kto mądrym łłynie: Pijáli przed tym y Philozophowie/ A przedię mieli łpełná rozum w głowie. *KochPieś 4*.

pijać z kim (4): *StryjKron 482*; Niedbałem nigdy o złoto/ Alem tylko prośił o to/ Aby kufel łtał przedemná/ A prziaáciel piał zemná. *KochFr 92*; *KochMRot A4*; Tákci bywáło/ pánie/ pijáliłmy z łobą *KochPij C4v*.

W charakterystycznych połączeniach: pijać wiele (więcej) (2); pijać do trzecich kur, do pułnocy, przez puł nocy.

Zwroty: »pijać liją« = *pić bez miary (1)*: Mułzkátellę/ Máłmázią To iuż więc tą pijál liją *RejRozpr G3v*.

»bez wszelakiej miary pijać [co]« (1): profzę/ [...] on łprofny obyczáy/ wedle ktorego wielkie/ pełne/ bez włzelákiey miáry/ trzey á trzey/ rádźi nierádźi pijác zwykliście/ ábyście gi iáko iad dyabelłki z wáfzych bieśiad wyrzucili. *WerGość 269*.

Szereg: »jadać i pijać« (1): niewiem/ iefli gdzie indźiey w pomiernym życiu fię kochał [*M. Rej*]/ ále w źiemie Chełmłkiey wiele iadał y pijał. *WerGość 243*.

Formacje współrdzenne cf PIC.

Cf NIEPIJANIE, PIJANY, WINOPIJCA